

عنوان:

**نقش قدرت‌های بزرگ در جنگ ۴۴ روزه قره‌باغ
و جمهوری آذربایجان**

سیدمحسن موسویان

دکتر داود آقایی خواجه‌پاشا

سرشناسه	: موسویان، سیدمحسن، ۱۳۶۸ -
عنوان و نام پدیدآور	: نقش قدرت‌های بزرگ در جنگ ۴۴ روزه قره‌باغ و جمهوری آذربایجان / سیدمحسن موسویان.
مشخصات نشر	: تبریز: پیک آذر سحر، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری	: ۲۱۸ ص.
شابک	: ۶-۲۲-۸۲۰۶-۶۲۲-۹۷۸-۲۸۰۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
موضوع	: قره‌باغ کوهستانی (جمهوری آذربایجان) - تاریخ - ۱۹۸۸ - م. - دخالت خارجی
موضوع	: Nagorno-Karabakh (Azerbaijan) -- History -- 1988- - Participation, Foreign
موضوع	: ارمنستان -- روابط خارجی -- جمهوری آذربایجان
موضوع	: Armenia (Republic) -- Foreign relations -- Azerbaijan (Republic)
موضوع	: آذربایجان (جمهوری) -- روابط خارجی -- ارمنستان
موضوع	: Azerbaijan (Republic) -- Foreign relations -- Armenia (Republic)
رده‌بندی کنگره	: ۹۹۱۶DK
رده‌بندی دیویی	: ۴۵/۷۳۹
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۴۹۶۷۵۳

عنوان کتاب:	نقش قدرت‌های بزرگ در جنگ ۴۴ روزه قره‌باغ و جمهوری آذربایجان
مؤلف:	سیدمحسن موسویان، دکتر داود آقای جواجه‌پاشا
ناظر فنی چاپ و تولید:	امیر حیدری
ناشر:	انتشارات پیک آذر سحر
ویراستار:	مهسا صفایی مجد
صفحه‌آرایی و طراحی جلد:	مهسا
نوبت چاپ:	چاپ اول
شمارگان:	۱۰۰۰ نسخه
شابک:	978-622-8206-22-6
قیمت:	۲۸۰۰۰۰ تومان
آدرس دفتر پخش تبریز:	خیابان شریعتی جنوبی، روبروی بازار موبایل کریستال، انتشارات پیک آذر سحر
تلفن مرکز پخش:	۰۴۱-۳۵۵۶۸۸۱۶ - ۰۹۱۴۴۰۰۲۷۵۲

تبریز، انتشارات پیک آذر سحر
 ۰۹۱۴۴۰۰۲۷۵۲ - ۰۴۱۳۵۵۶۸۸۱۶
 @peikazarsahar
 www.peikazarsahar.ir

انتشارات پیک آذر سحر

چکیده

درگیری‌های بین آذربایجان و ارمنستان در سپتامبر ۲۰۲۰، پس از ۴۴ روز تداوم بحران و منازعه با میانجیگری روسیه، به توافق‌نامه آتش‌بس ختم شد. جمهوری آذربایجان در فرایند فعالیت‌ها و تحرکات دیپلماتیک خود در عرصه‌های منطقه‌ای و بین‌المللی، تلاش می‌کند بر حضور و تأثیرگذاری خود افزوده و به عنوان کشوری مورد توجه، ایفای نقش نماید. به علت شرایط خاص ژئوپلیتیکی قفقاز جنوبی، متغیرهای متعددی در سطوح داخلی و بین‌المللی در شکل‌گیری بحران قره‌باغ میان دو کشور آذربایجان و ارمنستان تأثیرگذار بوده‌اند. از این رو، یکی از عوامل تعیین‌کننده در این موضوع، مداخلات و فشارهای ناشی از منابع بین‌المللی بوده که عوامل و متغیرهای فراسرزمینی و خارجی را شامل می‌شود. بررسی نقش کشورهای روسیه، آمریکا، چین، انگلستان، آلمان، فرانسه، ایران و ترکیه در جنگ ۴۴ روزه قره‌باغ و جمهوری آذربایجان هدف ما از این پژوهش است. فرضیه اصلی ما در این پژوهش این است که برهم خوردن موازنه قدرت در قفقاز جنوبی، باعث حضور فعال ابرقدرت‌ها (آمریکا و روسیه) و قدرت‌های بزرگ نظیر چین، فرانسه، انگلستان، آلمان و ترکیه در منطقه شد و هر کدام از بازیگران مزبور به فراخور راهبردهای خود توانستند تأثیر قابل توجهی در مناسبات قفقاز جنوبی و جنگ ۴۴ روزه داشته باشند. بازیگرانی توانستند نقش مؤثری ایفا کنند که از این پیش‌بینی به نفع منافع ملی خود استفاده کردند. در این پژوهش با روش تحلیلی-توصیفی و با تکیه بر آراء واقع‌گرایی تهاجمی و استفاده از نظریه بازی‌ها و مؤلفه‌ها و منابع موجود، نقش متغیرها و بازیگران مهم مورد واکاوی قرار داده شده و نقش روسیه و ترکیه به عنوان برندگان اصلی این بحران مورد تأیید قرار گرفت و نقش سایر بازیگران مهم دیگر نظیر آمریکا، انگلستان، فرانسه، چین و ایران تبیین گردید.

واژگان کلیدی: نقش، قدرت‌های بزرگ، جنگ ۴۴ روزه قره‌باغ، جمهوری آذربایجان.

فصل اول: کلیات

۲	مقدمه
۳	بیان مسئله
۵	سوابق تحقیق
۷	اهمیت و ضرورت انجام تحقیق
۹	سؤالات تحقیق
۹	سؤال اصلی
۹	سؤالات فرعی
۱۰	فرضیات تحقیق
۱۰	فرضیه اصلی:
۱۰	فرضیه فرعی
۱۰	اهداف تحقیق
۱۰	اهداف اصلی
۱۱	اهداف فرعی
۱۱	روش انجام تحقیق
۱۲	ساماندهی تحقیق

فصل دوم: مفاهیم و مبانی

۱۴	موقعیت، تحولات تاریخی و ژئوپلیتیک قره‌باغ
۱۶	موقعیت و اهمیت قفقاز جنوبی
۲۰	تبیین استراتژی دو کشور جمهوری آذربایجان و ارمنستان بر مبنای نظریه بازی‌ها
۲۰	درآمدی به نظریه بازی‌ها
۲۵	تحلیل بحران قره‌باغ بر مبنای وابستگی اقتصادی و سیاسی روابط بین‌الملل در نظریه بازی‌ها

تحلیل جنگ اول و دوم قره‌باغ بر اساس تلفیق دو بازی جوانک ترسو و معمای زندان ۳۲
تبیین فرآیند تصمیم‌گیری سیاسی ارمنستان و جمهوری آذربایجان بر اساس مدل نظری هربرت
سایمون ۵۰

نظریه تصمیم‌گیری و مدل رضایت‌بخش ۵۰
مدل رضایت‌بخش خردگرای محصور هربرت سایمون ۵۳

فصل سوم: تجزیه و تحلیل نقش متغیرها و بازیگران فعال در جنگ ۴۴ روزه و ...

سیاست و حکومت در جمهوری آذربایجان ۵۸

اقتصاد و منابع در جمهوری آذربایجان ۶۰

جمعیت جمهوری آذربایجان (تحلیل کمی و کیفی) ۶۳

هزینه، توان و اتحاد نظامی جمهوری آذربایجان در مقایسه با ارمنستان ۶۵

ناگورنو قره‌باغ (قره‌باغ کوهستانی) ۶۸

جمهوری آرتساخ ۷۰

منابع طبیعی در قره‌باغ ۷۲

آمار و تغییرات جمعیتی در قره‌باغ ۷۵

سیاست و حکومت در ارمنستان ۷۷

اقتصاد و منابع در ارمنستان ۷۸

فصل چهارم: یافته‌های پژوهش

دلایل و فرآیند جنگ ۴۴ روزه قره‌باغ و جمهوری آذربایجان و پیامدهای آن ۸۲

زمینه‌های تاریخی تصاعد بحران قره‌باغ ۸۲

ابعاد بین‌المللی بحران قره‌باغ ۸۴

جنگ ۲۰۲۰ قره‌باغ و تحولات آن ۸۵

توافق‌نامه آتشین ۲۰۲۰ قره‌باغ ۸۷

رویکردها و اقدامات بازیگران خارجی در قبال توافق‌نامه آتشین ۸۸

اکاوی نقش روسیه در توافق‌نامه ۲۰۲۰ ۸۹

واکاوی نقش ترکیه در توافق‌نامه ۲۰۲۰ ۹۰

۹۳		واکاوی نقش دولتهای عضو پیمان آتلانتیک شمالی (آمریکا، اروپا)
۹۵		۲۰۲۰
۹۶		رویکردها و اقدامات جمهوری اسلامی ایران در بحران ۲۰۲۰ قره‌باغ
۹۹		آثار و پیامدهای آتش‌بس ۲۰۲۰ بر امنیت و منافع ملی ایران
۹۹		بحران ژئوپلیتیکی در قره‌باغ
۱۰۴		کدهای ژئوپلیتیکی سیاست خارجی بازیگران
۱۰۸		کد ژئوپلیتیکی دیگر
۱۰۹		تعلقات ژئوپلیتیکی بازیگران
۱۱۶		نگرانی‌های ژئوپلیتیکی بازیگران
۱۲۱		رویکردهای ژئوپلیتیکی بازیگران مؤثر در بحران قره‌باغ
۱۳۴		مهم‌ترین عوامل تعمیق بحران قره‌باغ
۱۳۵		رقابت بازیگران منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای
۱۳۵		چالش‌های مربوط به فدراسیون روسیه
۱۳۹		منافع آمریکا، هیزمی دیگر بر آتش قره‌باغ
۱۴۳		گروه مینسک و اقدامات نمایشی
۱۴۷		جمهوری اسلامی ایران و پیوندهای تاریخی-فرهنگی در قفقاز جنوبی
۱۵۱		ترکیه و راهبردهای ایدئولوژیک و عملگراییانه
۱۵۴		مسایل سیاسی - امنیتی بحران قره‌باغ در نگاه بین‌المللی
۱۵۷		پیوستگی اقتصاد انرژی بین‌المللی
۱۶۲		سازمان ملل متحد، موفق در محکومیت متجاوز و ناکام در ایجاد صلح
۱۶۳		سازمان همکاری‌های اسلامی و یکجانبه‌گرایی غیر مؤثر
۱۶۳		گروه بحران‌های بین‌المللی و بیانیه‌خوانی‌های بی‌حاصل
۱۶۵		منطق واقع‌گرایی تهاجمی برای تبیین رویکرد هجومی جمهوری آذربایجان در
۱۶۶		تغییر جغرافیای درگیری و تاکتیک نظامی

۱۶۹	تغییر جغرافیای درگیری استفاده از دشت و مناطق جلگه‌ای جنوب قره‌باغ
۱۷۲	خطای محاسباتی و رفتار سیاسی ارمنستان
۱۷۷	عدم توازن ژئوپلیتیکی
۱۷۹	عدم مداخله روسیه
۱۸۲	ایران، قره‌باغ و دلایل نگرانی از اوضاع
۱۸۷	باکو و حرکت به سمت سیاست نوین
۱۹۲	نتیجه‌گیری
۱۹۸	فهرست منابع